

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Skriveseminar styrker sykepleieres skriveferdigheter

I rolige og inspirerende omgivelser på Lesbos i Hellas og med kyndig veiledning får deltakerne selvtillit til å skrive og mot til å formidle faget.

[Else Marie Lysfjord](#)

Førsteamanuensis

Fakultet for sykepleie og helsevitenskap, Nord universitet Bodø

[Espen Gade Rolland](#)

Leder

NSFs faggruppe innen psykisk helse og rus (SPoR)

[Kristine Børsum Stenstad](#)

Koordinator

Sentralt fagforum, Norsk Sykepleierforbund

[Siv Skarstein](#)

Førsteamanuensis

Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid, Fakultet for helsevitenskap, Oslomet – storbyuniversitet

[Evaluering](#)

[Kvalitativ studie](#)

[Ledelse](#)

Sykepleien 2024;112(95294):e-95294

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2024.95294](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2024.95294)

Hovedbudskap

Faggruppene psykisk helse og rus og sykepleieledere har arrangert skrivekurs på Lesvos i Hellas. Det skulle stimulere til formidling, fagutvikling og forskning på et høyere akademisk nivå. Ro og uforstyrret miljø er viktig for skrivingen. Seminaret har bidratt til mot og motivasjon til å skrive. Tilgang til veiledning samt individuell tilpasning til deltakernes behov i skriveprosessen har vært essensielt. Deltakerne har dessuten fått betydningsfulle faglige nettverk.

Skriveseminaret i 2023 ble arrangert gjennom et samarbeid mellom Norsk Sykepleierforbunds faggruppe innen psykisk helse og rus (SPoR) og Landsgruppen av sykepleieledere (LSL). Seminaret foregikk på Metochi studiesenter på Lesvos i Hellas, som driftes av Universitetet i Agder. Hensikten med seminaret var å stimulere til faglig formidling gjennom skriftlige arbeider. I tillegg var det et ønske om å etablere og utvikle relasjoner mellom faglig engasjerte sykepleiere innen fagområdene psykisk helse og rus og sykepleieledere.

Skriveseminaret er et tilbud til medlemmer i faggruppene SPoR og LSL. Deltakerne i fjor fikk informasjon om seminaret i faggruppens nyhetsbrev og sosiale medier. Alle medlemmene fikk personlig invitasjon på e-post. Medlemmene søkte om å delta og inkluderte da en skriftlig konkretisering av tema eller problemstilling som de ønsket å jobbe videre med på skriveseminaret.

«Veilederne på skriveseminaret har ulik spisskompetanse.»

Tre sykepleiere med bred forsknings- og veiledningskompetanse hadde ansvaret for det faglige innholdet, som besto av undervisning, veiledning og gruppearbeid. Veilederne på skriveseminaret har ulik spisskompetanse, og deltakerne fikk ønske seg en veileder etter at veilederne hadde presentert seg og sin kompetanse.

Faglig påfyll i fredelige omgivelser og støtte fra veilederen og andre deltakere gir selvtillit og mot til å skrive og formidle. Med denne artikkelen ønsker vi å synliggjøre og knytte sammen teoretisk forankring og faglig innhold med opplevelsene og erfaringene til deltakerne på skriveseminaret.

Innholdet ble utarbeidet i et sosiokulturelt læringsmiljø

Da vi utarbeidet innholdet i skriveseminaret, støttet vi oss til teorien om et sosiokulturelt læringsmiljø og -kunnskapssyn (1).

En felles oppfatning innenfor sosiokulturell læringsteori er at vi som individer lærer når vi arbeider med kunnskap i sosiale sammenhenger. Kunnskapsutvikling anses som en aktiv prosess som stiller krav både til atferden vår og til rammene vi befinner oss innenfor. Samtale, interaksjon og menneskelig aktivitet står sentralt, noe som innebærer at deltakerne spiller en viktig rolle i hverandres læringsprosess. Undervisere skal imidlertid ikke sette deltakerne sammen i grupper og deretter trekke seg unna. Teorien legger vekt på at alle parter, både undervisere og deltakere, skal bidra aktivt til læringsprosessen og læringsmiljøet (2).

Undervisere skal gjøre kunnskap tilgjengelig, forme problemstillinger, veilede underveis og gi løpende tilbakemeldinger til deltakerne og dermed legge til rette for produktive utviklings- og læringsprosesser. De faglig ansvarlige skal velge hvilke pedagogiske grep som bidrar til å motivere deltakerne til å delta aktivt i det sosiale læringsfellesskapet. Det gir deltakerne en utvidet kunnskapshorisont og dypere innsikt (2).

Fire momenter som er viktige for læring, er *underviseren* eller tilretteleggeren, *fellesskapet*, altså læringsmiljøet, *den konstruktive dialogen*, som er samtalen og veiledningen, og *endring*, det vil si å tilpasse omgivelsene og rammene. Den anerkjente pedagogen Olga Dyste sa følgende: «[S]jølvs om læring er individuelt på den måten at ingen andre kan lære for oss, så lærer vi svært ofte aller best i fellesskap, i dialog og i diskusjon med andre» (2). Dette utsagnet var et viktig grunnlag for utformingen av skriveseminalet.

Slik var organiseringen og det faglige innholdet

Da vi utarbeidet skriveseminalets program, la vi til rette for sosialt samspill, dialog og nettverksbygging. Programmet omfatter fellesturer, andre aktiviteter som eksempelvis yogasamling, morgengymnastikk og presentasjon av deltakerne, deres fagtemaer, gruppearbeid og parsamarbeid.

«Alle deltakerne fikk tilbud om to individuelle veiledninger i løpet av seminaret.»

I programmet ble det satt av tid både til undervisning, veiledning og refleksjoner i grupper og individuelt. Alle deltakerne fikk tilbud om to individuelle veiledninger i løpet av seminaret. Temaene som det ble undervist i, var skriveprosessen, ulike sjangre, betydningen av å gi og få respons på skrivearbeid, utfordringer i skriveprosessen, prokrastinering (utsettelsesatferd) og strategi for gode løsninger.

I tillegg var det utarbeidelse av «skrivekontrakt», som er et hjelpemiddel til å fortsette skrivearbeidet etter hjemkomsten, og undervisning i hvordan ledere kan samarbeide og tilrettelegge for forskning. Seminaret la til rette for aktive læringsformer som fremlegg i plenum, parøvelser og diskusjon eller refleksjon i plenum og grupper.

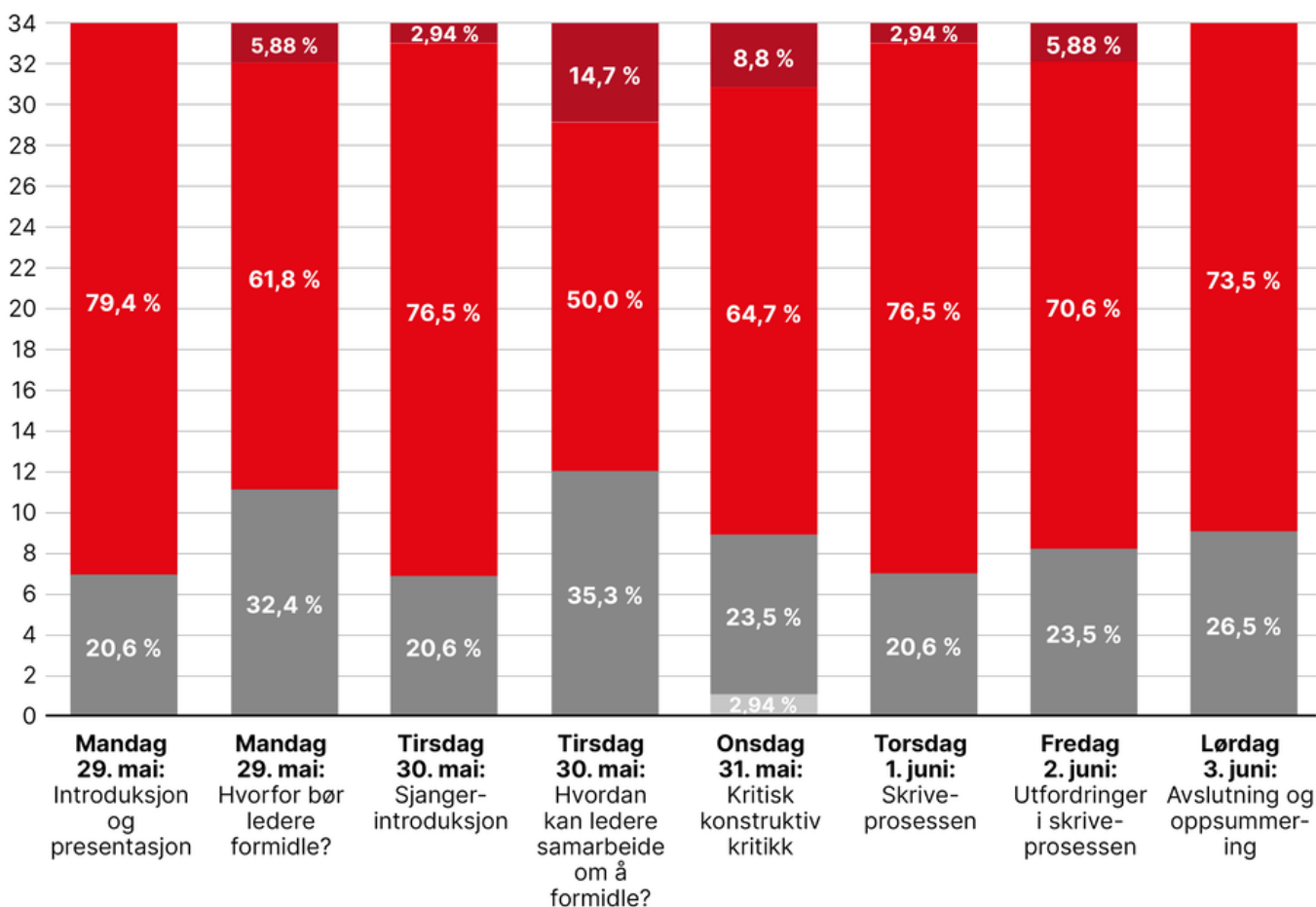
I tillegg til veiledning og undervisning la vi vekt på individuell skrivetid ut fra tilbakemeldinger, erfaringer og ønsker fra tidligere gjennomførte skriveseminarer.

Vi evaluerte seminaret med spørreskjema

På siste seminardag fikk deltakerne tilgang til et digitalt evalueringsskjema i tillegg til at de hadde en muntlig evaluering av seminaret. Spørsmålene handlet om erfaringene med å delta på skriveseminaret. Samtlige deltakere, 40 stykker, besvarte et spørreskjema med lukkede spørsmål i form av påstander de skulle ta stilling til om de var enige eller uenige i, samt åpne spørsmål (figur 1).

Figur 1. Utdrag fra spørreskjemaet

**Felles forelesninger:
Hvor fornøyd var du med følgende sesjoner?**

Observasjoner

Totalt:

- 1 Svært misfornøyd
- 2 Misfornøyd
- 3 Fornøyd
- 4 Svært fornøyd
- Vet ikke

Vi har deretter analysert besvarelsene på de åpne spørsmålene ved å bruke tematisk analyse (se faktaboks). Vi har fulgt Braun og Clarkes (3) seks trinn for å analysere det kvalitative datamaterialet. Etter å ha analysert materialet, trådte det frem fem temaer som vi presenterer nedenfor.

FAKTA

Eksempler på åpne spørsmål

- Hvordan vil du oppsummere det faglige innholdet?
- Har du innspill eller tilbakemeldinger på faglig program og veiledning?

- Opplevde du å ha mulighet til den skrivetiden du hadde behov for?
 - Opplevde du å få tilbud om den veiledningen du hadde behov for?
 - Kan du beskrive ditt utbytte av å delta på skriveseminaret?
-

Faglig innhold ga bedre forståelse for skriveprosessen

Deltakerne syntes at undervisningen var nyttig for skriveprosessen. To av deltakerne formidlet det slik: «Undervisningen og veiledningen er lagt opp godt. Det er en slags back to basic. Fremfor å over-akademisere eller vanskeliggjøre skriveprosessen så forenkles og gjøres den ufarlig. Det gjør at man senker skuldrene og tar skrivingen fatt» og «Jeg kommer til å ta med meg både teoretisk og praktisk kunnskap, tips og råd videre til senere skriveprosesser».

Undervisningen på seminaret så ut til å ha tilført deltakerne både ny kunnskap samt utvidet eksisterende kunnskap og forståelse om skriving og skriveprosessen. Det er utfordrende å skrive tekster som er bundet av formelle krav, og av stor betydning for en god skriveprosess å få opplæring (4).

«Den som skriver, trenger å få andre til å lese teksten og gi respons.»

Dersom teksten skal kommunisere godt med leseren, må den innfri et minimum av forventninger til språkføring, form og innhold (4). Den som skriver, trenger å få andre til å lese teksten og gi respons, noe som bidrar til å videreutvikle teksten. Det kan være utfordrende å gi og få konstruktive tilbakemeldinger på sin egen tekst. Nettopp derfor har vi valgt både å undervise og gjennomføre øvelser knyttet til å gi og motta respons på egen tekst gjennom seminaret.

En av deltakerne sa dette: «Jeg har lært å akseptere skriveprosessen, det å tåle å få tilbakemeldinger og være tålmodig.» Deltakernes uttalelser viser at seminaret har gitt verdifull kunnskap om og forståelse av skriveprosessen. I sin studie viser Vincent (5) at deltakernes skriveferdigheter og mestringsevne knyttet til å skrive fagtekster øker når de har deltatt på skriveseminar.

Deltakerne fikk tid og ro til å tenke og skrive

Deltakerne fremhevet at det å «fjerne seg fra hverdagen» var en forutsetning for å få tid og ro til å skrive. En av deltakerne sa det på denne måten: «Det er vanskelig å få tid og ro til å skrive i en hektisk arbeidshverdag. Å komme bort og finne roen til å skrive er veldig viktig for å få til et produkt.»

Tid oppleves som det største hinderet for at sykepleiere skal oppdatere seg faglig, som også er rapportert i andre studier. Alle som forsker eller skriver, vil ha utfordringer med å få nok tid til å skrive (6).

Blant sykepleiere er kvinneandelen høy. Kvinner synes å ha større vansker med å finne tid, sannsynligvis fordi de tradisjonelt ofte tar større ansvar i hjemmet (7). Kombinert med et krevende yrke kan det gjøre det vanskelig å finne tid. Å ta fri fra travle hverdagsaktiviteter, ha en struktur og kun rette søkelyset mot skriving er sentrale faktorer i skrivearbeid (8).

«Plassen, maten og fasilitetene er laget for å gi indre ro og fremme kreativitet og tankevirksomhet. Det inspirerer!»

DELTAKER PÅ SKRIVESEMINARET

«Avbrekket, det å komme til Metochi er et pust fra en travel hverdag med digresjon og overtilgjengelighet! Plassen, maten og fasilitetene er laget for å gi indre ro og fremme kreativitet og tankevirksomhet. Det inspirerer!», uttalte en av deltakerne.

Kreativitet fremmes også av at mennesker med samme interesser samles og er i dialog. Dialog med andre avslører hull i den nåværende kunnskapen, fremmer ulike perspektiver, utfordrer oppfatninger og utløser søken etter nye ideer og kunnskap (9).

En av deltakerne oppsummerte denne vekslingen mellom det individuelle og fellesskapet på følgende måte: «Metochi er også et veldig fint og rolig sted for å kunne roe ned og konsentrere seg om skriving. Her er det muligheter for å sitte alene og sammen med andre og skrive.»

Det er ikke tvil om at arbeidsro er viktig. Når arbeidsgiveren støtter deltakelse på et slikt seminar, er de med på å tilrettelegge for arbeidsro og produktivitet i skrivingen. Det er essensielt at ledere motiverer og støtter medarbeidere i å prioritere å sette av tid. Studier har vist at ro er en nøkkelfaktor for å lykkes med skrivearbeid (10).

Deltakerne fikk motivasjon og mot til å skrive og formidle

Deltakerne erfarte at de hadde fått mer mot til å skrive. En av deltakerne sa det slik: «Jeg har kommet i gang med å skrive, tørre å tro på at jeg kan skrive faglig.»

Skriveprosessen er utfordrende (11). Studier viser at om lag en tredel av doktorgradsstipendiatene ikke ferdigstiller sin ph.d. på normert tid (12). Det er komplekse årsaker til dette, men i forskning på skrivearbeid er det stilt spørsmål om hvorvidt mangel på tid like gjerne kan være manglende selvtillit eller prestasjonsangst (13).

Seminaret så ut til å være med på å gi deltakerne selvtillit og trygghet til å skrive. To av deltakerne uttalte seg på denne måten: «Jeg har blitt litt tryggere på å fortsette å skrive, ikke gi opp når det butter, fått mot nok til å fortelle andre om planene mine» og «Jeg har fått mot til å formidle». Det er essensielt å ha et engasjement for faget, men det er også viktig å ha mot til å skrive og formidle faget og resultatene på konferanser, i artikler, i praksis og i samfunnet.

Kurset ga tilgang til veileder og individuell tilpasning

På seminaret gjennomføres både individuell veiledning knyttet til deltakernes konkrete prosjekt samt veiledning i gruppe. Deltakerne hadde ulike behov for veiledning og tok selv kontakt med veilederne for å avtale individuell veiledning. Å ha tilgang til en veileder beskrives av Bell og Murry (8) å være en sentral faktor i å utvikle akademiske skriveferdigheter.

Følgende sitater viser at vi har lyktes med individuell tilpasning til deltakernes behov:

«Veldig fornøyd med at man kunne ønske seg en veileder etter at alle veilederne hadde presentert seg selv. Selv har jeg vært svært fornøyd med min veileder. Har følt meg sett og fått inspirerende tilbakemeldinger. Veldig bra at det har vært gruppeveiledninger også. Der føler jeg at jeg har lært mye av også andre sine prosesser.»

«Jeg har hatt et godt utbytte av å delta på skriveseminaret. Jeg hadde behov for sammenhengende tid til arbeid med analyser.»

Deltakelse skaper fellesskap og utvidelse av nettverk

Det å samhandle med andre som har felles interesse av fag og skriving, oppleves som svært verdifullt. Deltakerne ble motivert og inspirert av andre deltakere på seminaret: «Gode samtaler med de andre på kurset hjalp meg til å komme i gang og få nye perspektiver.» «Ikke minst har det vært inspirerende å møte andre som er opptatt av liknende tema.»

Å etablere skrivegrupper med skrivesamarbeid er en hensiktsmessig strategi for å oppnå fagfellesamarbeid og en form for akademisk utvikling (14).

På seminaret bor man sammen i en hel uke. Dette fellesskapet bidrar til nettverksbygging: «Jeg er svært fornøyd. Skriveseminaret er en viktig arena for å lære og inspirere hverandre. Tverrfaglig samarbeid i NSF er styrket. Nettverksbygging i forbundet er viktig» og «Fint med utvidelse av nettverk og bli kjent på tvers av faggrupper. Gode samtaler og råd».

Pauser og sosiale aktiviteter fremmer sosialt samspill og støtte (15). Det er stor verdi i å ha et nettverk. Det bidrar til progresjon i skriveprosessen (16).

Metodiske betraktninger

Det kan være en utfordring at de samme personene har vært involvert i å utarbeide programmet, gjennomføringen og evalueringen. Denne dobbeltrollen kan ha påvirket hvordan deltakerne responderte i undersøkelsen, slik at svarene kan ha blitt farget av deltakernes opplevelse og relasjon til kursledere.

I spørreskjemaet ble deltakerne spurt om både positive og negative faktorer fra skriveseminaret (se faktaboks). De negative tilbakemeldinger som kom frem, handlet om organisatoriske forhold, som for eksempel tidlig avreise fra Norge og en avreisedato som berørte pinsen. Disse tilbakemeldingene gjelder ikke det faglige innholdet og er dermed ikke inkludert i artikkelen, men vil tas med når vi planlegger nye skriveseminarer.

FAKTA

Faktorer som øker sannsynligheten for formidling av fag- og forskningsarbeid

- Uforstyrret tid og sted er avgjørende for en effektiv skriveprosess.
- Kollegial støtte styrker forfatterens arbeid.
- Utvikling av akademisk skrivekompetanse er essensielt for å formidle forskning på en klar og presis måte.
- Selvsikkerhet og motivasjon er drivkrefter for å opprettholde innsatsen gjennom skriveprosessen.
- Tilgang til en veileder bidrar til veiledning og tilbakemeldinger som kan forbedre kvaliteten på arbeidet.

Disse faktorene samlet sett bidrar til økt sannsynlighet for formidling av fag- og forskningsarbeid.

Oppsummering

Skriveseminaret stimulerer til formidling og fagutvikling. I tillegg bygger det relasjoner mellom sykepleiere i faggruppene psykisk helse og rus og sykepleieledere. Ro og uforstyrret miljø er av stor betydning. Seminaret har gitt deltakerne større selvtillit, mot og motivasjon til å skrive. De har samtidig fått viktige faglige nettverk.

Tilgang til veiledning er essensielt. Det samme gjelder individuell tilpasning til deltakernes behov i skriveprosessen. Våre resultater er i stor grad sammenfallende med annen forskning, som har vist at uforstyrret tid og sted, kollegial støtte, utvikling av akademisk skrivekompetanse, selvsikkerhet og motivasjon samt tilgang til veileder er faktorer som øker publiseringen (10).

Interessekonflikter

Forfatterne av artikkelen har vært delaktig i å arrangere og evaluere seminaret. To av forfatterne, Espen Gade Rolland og Else Marie Lysfjord, er henholdsvis leder og styremedlem i SPoR, som tilbyr seminaret som et medlemstilbud til faggruppens medlemmer. Det er ingen økonomisk gevinst for faggruppen ved å gjennomføre seminaret og publisere artikkelen.

GRUPPESAMLING: Skriveprosessen tilpasses hver enkelt deltaker, og de får mulighet til å opparbeide seg et faglig nettverk. *Illustrasjonsfoto: Nordic Life/NTB og Espen Gade Rolland. Fotomontasje: Monica Hilsen*

1. Vygotskij LS. Tenkning og tale: Oslo: Gyldendal Akademisk; 2001.
2. Dysthe O. Sosiokulturelle teoriperspektiv på kunnskap og læring. I: Dysthe O, red. Dialog, samspel og læring. Oslo: Abstrakt; 2001.
3. Terry G, Hayfield N, Clarke V, Braun V. Thematic analysis. The SAGE handbook of qualitative research in psychology. 2017;2(17–37):25. DOI: [10.4135/9781526405555.n2](https://doi.org/10.4135/9781526405555.n2)

4. Jonsmoen KM, Greek M. Skrivekår i profesjonsutdanning. Uniped. 2012;35(4):4–13. DOI: [10.3402/uniped.v35i4.2025](https://doi.org/10.3402/uniped.v35i4.2025)
5. Vincent C, Tremblay-Wragg É, Déri C, Plante I, Chartier SM. How writing retreats represent an ideal opportunity to enhance PhD candidates' writing self-efficacy and self-regulation. Teaching in Higher Education. 2023;28(7):1600–19. DOI: [10.1080/13562517.2021.1918661](https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1918661)
6. Fanghanel J, Cousin G. 'Worldly' pedagogy: a way of conceptualising teaching towards global citizenship. Teaching in Higher Education. 2012;17(1):39–50. DOI: [10.1080/13562517.2011.590973](https://doi.org/10.1080/13562517.2011.590973)
7. Aarseth H, Stalsberg L. Er jeg fri nå? Tidsklemme i verdens beste land. Sosiologi i dag. 2013;43(4). Tilgjengelig fra: <https://ojs.novus.no/index.php/SID/article/view/1070>
8. Bell M, Murray R. Structured academic writing retreats in healthcare professional practice. Clin Teach. 2021;18(3):243–6. DOI: [10.1111/tct.13287](https://doi.org/10.1111/tct.13287)
9. Torrance EP. Individual differences in creativity among secondary school students. High Sch J. 1970;53(8):429–39.
10. Kornhaber R, Cross M, Betihavas V, Bridgman H. The benefits and challenges of academic writing retreats: an integrative review. High Educ Res Dev. 2016;35(6):1210–27. DOI: [10.1080/07294360.2016.1144572](https://doi.org/10.1080/07294360.2016.1144572)
11. Dysthe O, Hetzberg F, Løkensgård HT. Skrive for at lære – skriving i høyere utdanning. 2. utg. Oslo: Abstrakt forlag; 2010.
12. Reiling RB, Madsen AÅ, Ulvestad ME. Doktorgradsundersøkelsen 2019: En spørreundersøkelse blant doktorer (ph.d.) som disputerte i 2013, 2014 eller 2015. NIFU-rapport; 2020:19.
13. Lie S. Fri som foten: om å skrive fagtekster. Oslo: Ad Notam Gyldendal; 1995.
14. Murray R, Thow M, Moore S, Murphy M. The writing consultation: developing academic writing practices. J Furth High Educ. 2008;32(2):119–28. DOI: [10.1080/03098770701851854](https://doi.org/10.1080/03098770701851854)
15. Tymi A, Grimstad LK, Sandnes L. Skriveseminarer kan bidra til effektiv og hyggelig fagutvikling. Tidsskr Sykepl. 2023;111(94084):e-94084. DOI: [10.4220/Sykepleiens.2023.94084](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2023.94084)
16. Lee A, Boud D. Writing groups, change and academic identity: research development as local practice. Stud High Educ. 2003;28(2):187–200. DOI: [10.1080/0307507032000058109](https://doi.org/10.1080/0307507032000058109)

